

Sygn. akt I C 1493/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2021r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Lech

Protokolant: sekretarz sądowy Daria Bernacka

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2021r. w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. B. (1)**

przeciwko **Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o ustalenie i zapłatę

1. stwierdza, iż umowa kredytu (...) numer 292/07/04/W zawarta w dniu 16 sierpnia 2004r. pomiędzy powodem K. B. (1) a pozwanym Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. jest nieważna w całości;
2. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda K. B. (1) kwotę 35.358,18 zł (trzydzieści pięć tysięcy trzysta pięćdziesiąt osiem złotych 18/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 października 2020r. do dnia zapłaty;
3. stwierdza, iż umowa kredytu konsolidacyjnego numer KK/ (...) zawarta w dniu 18 października 2006r. pomiędzy powodem K. B. (1) a pozwanym Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. jest nieważna w całości;
4. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda K. B. (1) kwotę 34.485,79 zł (trzydzieści cztery tysiące czterysta osiemdziesiąt pięć złotych 79/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 października 2020r. do dnia zapłaty;
5. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda K. B. (1) kwotę 6.417,00 zł (sześć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 1493/20

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 20 listopada 2020 roku skierowanym przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. powód **K. B. (1)** reprezentowany przez adwokata Ł. J. wnosił o :

- ustalenie, że umowa kredytu (...) nr 292/07/04/W zawarta między powodem, a pozwanym 16.08.2004 roku (dalej jako: „Umowa nr (...)”) jest nieważna, a w związku z tym:
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 35.358,18 PLN (trzydzieści pięć tysięcy trzysta pięćdziesiąt osiem złotych 18/100) tytułem zwrotu środków pobranych od dnia 21 listopada 2010 roku do dnia 16 lipca 2020 roku przez

pozwanego od powoda tytułem rat kapitałowo - odsetkowych oraz innych opłat wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 października 2020 roku (dnia 15 października upłynął 3-dniowy termin na zapłatę określony w wezwaniu do zapłaty) do dnia zapłaty.

- **ewentualnie**, w przypadku gdyby Sąd stwierdził, iż umowa nr (...) jest ważna, w miejsce żądania z punktu pierwszego petitum pozwu wnosił o ustalenie, iż następujące postanowienia są bezskuteczne wobec powoda i nie wiążą go w zakresie:

§2 ust.1 „Bank udziela Kredytobiorcy kredytu w wysokości: 46.846,71 PLN (czterdzieści sześć tysięcy osiemset czterdzieści sześć, 71/100 PLN), co stanowi równowartość sumy (...), zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Banku (...) z daty uruchomienia kredytu, a Kredytobiorca zobowiązuje się do jego wykorzystania zgodnie z warunkami Umowy.”

§2 ust. 2 „Kredytobiorca zobowiązuje się spłacić w PLN, równowartość sumy w (...), wyliczonej zgodnie z ust 1, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...), z dnia płatności raty kredytu według Tabeli Kursów Walut Banku (...).” z uwagi na fakt, iż stanowią one niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ kodeksu cywilnego wnosił o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 9.382,30 zł (dziewięć tysięcy trzysta osiemdziesiąt dwa złote 30/100) tytułem zwrotu nadpłaconych przez powoda od dnia 21 listopada 2010 roku do dnia 16 lipca 2020 roku środków przy spłacie rat kapitałowo - odsetkowych w związku z występowaniem w Umowie nr (...) niedozwolonych klauzul indeksacyjnych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 października 2020 roku do dnia zapłaty;

- ustalenie, że umowa kredytu konsolidacyjnego nr KK/ (...) zawarta między powodem, a pozwanym 18 października 2006 roku (dalej jako: „Umowa nr (...)”) jest nieważna, a w związku z tym:

- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 34.485,79 PLN (trzydzieści cztery tysiące czterysta osiemdziesiąt pięć złotych 79/100) tytułem zwrotu środków pobranych od dnia 21 listopada 2010 roku do dnia 16 lipca 2020 roku przez pozwanego od powoda, tytułem rat kapitałowo - odsetkowych oraz innych opłat wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 października 2020 roku (dnia 15 października upłynął 3-dniowy termin na zapłatę określony w wezwaniu do zapłaty) do dnia zapłaty;

w ramach roszczenia ewentualnego o:

- w przypadku gdyby Sąd stwierdził, iż umowa jest ważna, w miejsce żądania z punktu pierwszego petitum pozwu wnosił o ustalenie, iż następujące postanowienia są bezskuteczne wobec powoda i nie wiążą go w zakresie:

§2 ust. 2 „Kredyt jest indeksowany do (...), po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem (...) według Tabeli Kursów Walut Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy”

§7 ust. 1 „Kredytobiorca zobowiązuje się spłacić kwotę kredytu w (...) ustaloną zgodnie z §2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) SA” z uwagi na fakt, iż stanowią one niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ kodeksu cywilnego wnosił o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 12.557,85 zł (dwanaście tysięcy pięćset pięćdziesiąt siedem złotych 85/100) tytułem zwrotu nadpłaconych przez powoda od dnia 21 listopada 2010 roku do dnia 16 lipca 2020 roku środków przy spłacie rat kapitałowo odsetkowych w związku z występowaniem w Umowie nr (...) niedozwolonych klauzul indeksacyjnych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 października 2020 roku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pełnomocnik powoda K. B. (1) podnosił, że zarówno Umowa nr (...) jak i nr 2 zawarta pomiędzy powodem, a pozwanym jest nieważna. Dzieje się tak z powodu szeregu wad prawnych obu Umów, chociażby na podstawie sprzeczności umów z przepisami prawa bezwzględnie obowiązującego - tj. z art. 58 § 1 k.c. w z w. z art. 358¹ § 1 k.c. w z w. z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe. Inną, samoistną przesłanką nieważności Umów jest art. 58 § 2 k.c., gdyż ich treść w sposób rażący narusza zasady współżycia społecznego. Również

rażące naruszenie obowiązków informacyjnych w stosunku do powoda prowadzi wprost do nieważności Umowy nr (...).

Biorąc pod uwagę fakt, że Umowy łączące strony są w ocenie powoda od początku nieważne w całości, a niezależnie od powyższego zawierają w swojej treści niedozwolone postanowienia umowne, koniecznym stało się wniesienie powództwa na podstawie art. 189 k.p.c. o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego opartego na Umowie.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, istotą kredytu jest oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W świetle w/w przepisu kredytobiorca obowiązany jest do zwrotu ściśle określonej kwoty środków pieniężnych, wyznaczonej przez kwotę kapitału udostępnionego i wykorzystanego przez kredytobiorcę. Jeżeli kwota ta wyrażona jest w złotych polskich, to zgodnie z art. 358¹ §1 k.c. spełnienie świadczenia nastąpić powinno przez zapłatę sumy nominalnej w złotych polskich.

Umowy zawarte przez powoda były umowami kredytu indeksowanego do waluty obcej. Istotą umowy kredytu indeksowanego jest to, iż kredyt udzielony i wypłacony zostaje w walucie polskiej, lecz w chwili jego uruchomienia dochodzi do nowacji zobowiązania, w skutek której w miejsce zobowiązania do zwrotu kwoty kredytu w złotych powstaje obowiązek zwrotu równowartości tej kwoty w walucie obcej, obliczonej według wskazanego w umowie kursu wymiany. Taka umowa zawierana przez bank z konsumentami w sposób rażąco narusza zasady współżycia społecznego. Bank, udzielając kredytu w określonej w złotych polskich kwocie ryzykuje, ale poza ryzykiem wynikającym z samego zawarcia umowy i potencjalnej możliwości niespłacenia kredytu - tylko ewentualną stratę większości kwoty wypłaconej konsumentowi. Strata taka może nastąpić w przypadku radykalnego spadku wartości waluty wskazanej jako waluta indeksacji. Jest to przy tym, biorąc pod uwagę sytuację ekonomiczną oraz proces spłacania kredytu, ryzyko wyłącznie teoretyczne i ziściłoby się jedynie wtedy, gdyby przez cały okres obowiązywania Umowy kurs (...) wynosił 0,00 zł. Tymczasem sytuacja konsumenta przedstawia się zupełnie inaczej. Przede wszystkim wysokość jego zobowiązania wobec banku może osiągnąć niczym nieograniczoną wysokość (wraz ze spadkiem wartości waluty krajowej w stosunku do franka szwajcarskiego), co więcej może to nastąpić na każdym etapie wykonywania umowy. Jednocześnie konsument nie ma żadnych instrumentów na zabezpieczenie się przed tym ryzykiem. Taka konstrukcja Umowy prowadzi do rażącego naruszenia interesów konsumenta oraz zasad współżycia społecznego, gdyż brak jest sprawiedliwego i uczciwego wyważenia praw i obowiązków stron umowy. Równocześnie wprowadzenie postanowień dotyczących indeksacji należy uznać za naruszające dobre obyczaje, gdyż następuje z wykorzystaniem przewagi kontraktowej banku, który dysponując nieporównywalnie większymi możliwościami należytej oceny ryzyka wiążącego się z indeksacją kredytu, wprowadza do Umowy postanowienia chroniące praktycznie wyłącznie własne interesy.

Analiza Umowy nr (...) prowadzi do wniosku, iż ich postanowienia oraz ukształtowane na ich podstawie stosunki prawne naruszają zasady współżycia społecznego tak dalece, że prowadzi to do ich nieważności. Całość ryzyka związanego z Umowami obarcza wyłącznie kredytobiorcę, przy czym należy wskazać, że jest to ryzyko nieograniczone, wynikające nie tylko ze zmiany wysokości kursów walut, ale przede wszystkim z przyznaniem wyłącznie pozwanemu prawa do całkowicie dowolnego kształtowania wysokości tych kursów, bez jakiegokolwiek odniesienia do obiektywnych mierników, a co za tym idzie w sposób uniemożliwiający weryfikację prawidłowości działania pozwanego w tym zakresie. Podkreślenia przy tym wymaga, że kredyty zaoferowane powodowi poza ryzykiem kursowym obciążone były jeszcze ryzykiem innych zmiennych: bazowej stopy oprocentowania LIBOR oraz wartości nieruchomości, co w efekcie oznacza, że kredyty udzielone powodowi będące zobowiązaniami długoterminowymi w takim kształcie jaki został zaproponowany powodowi i wobec wykorzystania jego zaufania do pozwanego, obarczał powoda nieadekwatnym dla niego, jako konsumenta (nieposiadającego kompetencji finansowych, których głównym celem było zabezpieczenie swoich potrzeb mieszkaniowych, a nie spekulacja na rynku finansowym), ryzykiem. Należy w tym miejscu podkreślić, że przerzucenie na powoda, jako kredytobiorcę nadmiernej ilości ryzyka jest

niezgodne z zasadą ekwiwalentności świadczeń oraz konstytucyjną zasadą sprawiedliwości społecznej określoną w art. 2 Konstytucji RP.

Nawet gdyby teoretycznie przyjąć, że konstrukcja indeksacji nie jest sprzeczna z prawem (czemu jednak powód zaprzecza), to w aspekcie Umowy nr (...) należy uznać ją za jednoznacznie niedozwoloną, gdyż prowadzi ona do rażącego naruszenia interesów konsumenta oraz zasad współżycia społecznego, w związku z tym, że brak jest sprawiedliwego i uczciwego wyważenia praw i obowiązków stron Umowy nr (...). Oczywiście należy mieć przy tym na uwadze, że wprowadzenie postanowień dotyczących indeksacji kredytu pozwoliło na zaoferowanie konsumentowi niższego oprocentowania kredytu. Pamiętać jednak należy, że dopuszczalność takiego rozwiązania uzależniona jest od równoczesnego wprowadzenia instrumentów, które pozwalałyby chronić konsumenta przed nadmiernym ryzykiem, jak również od spełnienia wszystkich wymogów związanych z udzieleniem pełnej i rzetelnej informacji o wszystkich skutkach wprowadzenia określonej konstrukcji. Tymczasem, przed zawarciem obu Umów powód otrzymał jedynie informacje koncentrujące się na zaletach kredytu (niższej wysokości oprocentowania i rat). Pozwany zaniechał przy tym w całości poinformowania powoda o tym, że na skutek zmian kursowych możliwy jest znaczny wzrost wysokości zobowiązania, a tym bardziej, że wzrost ten może być nieograniczony z uwagi na sposób kształtowania przez pozwanego „Tabeli kursów”. Należy przy tym pełnomocnik powoda zaznaczyć, że powód zawarł obie Umowy w latach kiedy tzw. „kredyty frankowe” były promowane przez banki, a kurs franka szwajcarskiego w stosunku do waluty polskiej utrzymywał się na względnie stabilnym poziomie, bowiem Umowę nr (...) powód zawarł w 2004, a Umowę nr (...) w 2006 roku, zatem powód nie mógł sam po zawarciu Umowy nr (...) przewidzieć jak daleko idące skutki wywrze zawarcie kolejnej Umowy nr (...). Tym bardziej, że jak już wskazano powód nie posiada specjalistycznej wiedzy z zakresu finansów i bankowości, a pozwany nie dopełnił ciążących na nim obowiązków poinformowania powoda o wszystkich skutkach zawieranych umów jakie mogą zaistnieć w przyszłości.

(k.1- 48)

Pozwany Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika radcę prawnego W. K. działającą z substytucji adwokata T. G. nie uznał żądania pozwu i wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu. Pozwany zakwestionował roszczenie tak co do zasady, jak i wysokości.

Pozwany zaprzecza wszelkim podnoszonym w pozwie twierdzeniom, których jednoznacznie nie przyznaje. W szczególności pozwany zaprzecza jakoby:

- a) umowa była nieważna;
- b) jakiegokolwiek postanowienie umowy było abuzywne;
- c) powód miał interes prawny w roszczeniu o ustalenie;
- d) bank zapewniał powoda, że kredyt indeksowany kursem (...) jest bezpieczny;
- e) powód został wprowadzony w błąd;
- f) umowa nie została z powodem indywidualnie uzgodniona;
- g) powód nie miał możliwości negocjowania Umowy;
- h) postanowienia Umowy były sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz naruszały interesy powoda w sposób rażący;
- i) bank kształtował kurs (...) w sposób arbitralny, według swojego uznania;
- j) konstrukcja indeksacji była obciążona wadą;
- k) w niniejszej sprawie doszło do naruszenia zasady swobody umów;

- l) bank nie wypełnił obowiązków informacyjnych;
- m) wyrok (...) miał wpływ na niniejszą sprawę w sposób wskazany w pozwie;
- n) bank wykorzystał swoją przewagę kontraktową;
- o) jakiegokolwiek świadczenie banku na rzecz banku było świadczeniem nienależnym;
- p) bank bezpodstawnie wzbogacił się kosztem powoda.

Kredyt indeksowany do waluty obcej to jeden z przewidzianych prawem (nazwanych ustawowo), powszechnie stosowanych rodzajów kredytów. Istota tego kredytu, jego zasadnicza cecha i element definicyjny tego rodzaju kredytu to jego indeksowanie do waluty obcej (w tym przypadku do franka szwajcarskiego). Bank podkreśla, że kredyt powoda jest kredytem walutowym. Kredyt powoda stanowi odrębny rodzaj kredytu: kredyt walutowy indeksowany do franka szwajcarskiego. Powód został poinformowany o wszelkich konsekwencjach zawarcia Umowy, w szczególności dotyczących ryzyka kursowego i samego charakteru umowy. Kredyt pierwotnie został powodowi udostępniony w (...), co uzasadnia fakt przeliczenia następnie kwoty w PLN w oparciu o kurs kupna (...), a nie kurs sprzedaży (...). Przyjęcie takiej konstrukcji (tj. pierwotne udzielenie kwoty w (...), następnie przeliczenie jej na PLN) było niezbędne, by powód mógł uzyskać kredyt zgodnie ze swoim wnioskiem, tj. korzystny finansowo kredyt indeksowany kursem (...) oparty o stawkę LIBOR 6M oraz LIBOR 3M. Bez znaczenia dla charakteru umowy kredytu pozostaje zarazem okoliczność, że wypłata kredytu nastąpiła w złotych polskich. Gdyby powodowi „do rąk własnych” wypłacono franki szwajcarskie, to aby zrealizować cel kredytu, niezwłocznie sprzedałby je na rynku (po kursie kupna). W związku z tym, wypłata środków w polskich złotych nie miała praktycznego wpływu na prawa i obowiązki stron, a jej podstawowym skutkiem było dla powoda uproszczenie drogi do realizacji celu kredytu. Kwota kredytu została wypłacona powodowi w PLN nie dlatego, że Bank nie posiadał franków, które mógłby oddać do dyspozycji Powoda, lecz dlatego, że w tej walucie nastąpiło finansowanie kredytowanego przedsięwzięcia. Takie rozwiązanie gwarantowało powodowi, że w dniu wypłaty kredytu, kwota w PLN wystarczy na realizację celu powoda. W przeciwnym wypadku, z uwagi na wahania kursów walut, kwota w PLN mogłaby nie być wystarczającą m.in. na pokrycie kosztów związanych z celem kredytu. Wpisanie wartości kredytu w umowie w złotych polskich i wypłata kredytu w tej walucie wynikała w szczególności z okoliczności, że w tej walucie dokonywana była transakcja będąca celem umowy kredytu. To też w aktualnym na dzień zawarcia umowy stanie prawnym determinowało walutę wpisaną w księdze wieczystej kredytowanej nieruchomości. Jednocześnie taka konstrukcja umożliwiała powodowi skorzystanie ze stóp referencyjnych właściwych dla kredytu walutowego w (...), w tej walucie jest również wskazane od samego początku (od uruchomienia kredytu) jego saldo. Konsument, który dobrowolnie trafia do banku i wybiera określony rodzaj umowy kredytu, dokonuje takiego wyboru indywidualnie, spośród innych dostępnych w bankach rodzajów kredytów (Złotowych). Niezależnie od innych wskazanych w odpowiedzi na pozew okoliczności i dowodów, potwierdzających indywidualne negocjowanie i decydowanie przez powoda o zakwestionowanych klauzulach Umowy, **faktyczne podważanie pełnej swobody powoda na etapie wyboru samego rodzaju Umowy, tj. swobodnego podjęcia przez powoda zasadniczej i wstępnej decyzji, która w ogóle pozwalała na bardziej szczegółowe negocjacje, jest całkowicie uzasadnione ze względów doświadczenia życiowego.**

Ponadto, powództwo jest niezasadne w szczególności z uwagi na następujące okoliczności:

- a) uwzględnienie powództwa doprowadziłoby do pokrzywdzenia innych kredytobiorców, którzy zawarli kredyty złotowe, chcąc uniknąć ryzyka kursowego;
- b) uwzględnienie powództwa w zakresie roszczenia głównego prowadziłoby do naruszenia zasady utrzymania umowy w mocy oraz zasady proporcjonalności;

- c) uwzględnienie powództwa w zakresie roszczenia ewentualnego, czyli ukształtowanie kredytu powoda jako kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR 6M doprowadziłoby do niedopuszczalnej zmiany stosunków między stronami;
- d) uwzględnienie powództwa w zakresie roszczenia ewentualnego spowodowałoby ukształtowanie stosunku prawnego pomiędzy stronami wbrew zgodnemu zamiarowi stron; - jak bowiem wprost wynika z wniosku kredytowego i Umowy, Powód i Bank zawarli umowę kredytu walutowego indeksowanego do franka szwajcarskiego i taki był ich cel i zamiar;
- e) umowa jest zgodna z prawem, w szczególności z Prawem bankowym i ustawą antyspreadową i wiąże powoda;
- f) kurs franka szwajcarskiego stosowany przez Bank był kursem rynkowym;
- g) brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do „uszywnienia” kursu (...)/PLN;
- h) z uwagi na ciążące na bankach obowiązki zabezpieczenia ryzyka kredytowego, walutowego oraz stopy procentowej, rodzaj stopy procentowej powinien być dostosowany do waluty kredytu - niedopuszczalne jest tym samym, by kredyt złotowy był oprocentowany według stawki LIBOR 6M;
- i) z uwagi na wejście w życie ustawy antyspreadowej zarzut dotyczący przeliczania kwoty kredytu zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli (...) jest dodatkowo nieuzasadniony (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2015 roku, sygn. akt IV CSK 362/14);

We Wniosku Kredytowym powód dokonał wyboru waluty kredytu poprzez wskazanie, że wnioskuję o kredyt w (...). Możliwość wyboru waluty kredytu obejmowała PLN, EUR, USD oraz (...).

W tym miejscu wskazać należy, że w związku z przystąpieniem do zawarcia Umów, powód dwukrotnie składał wniosek kredytowy w lipcu 2004 roku oraz we wrześniu 2006 roku, w których dwukrotnie wskazał, że wnioskuję o kredyt w (...). Uznać zatem należy, że celem i zamiarem powoda było zaciągnięcie kredytu indeksowanego kursem (...).

Skonstruowanie całej argumentacji mającej w ocenie powoda potwierdzać abuzywność jego zobowiązań, stanowi jedynie przykrycie istoty sprawy, która nie jest zależna od banku. Istota sprawy to wzrost wyrażonego w PLN salda zadłużenia kredytu indeksowanego do (...) oraz rat kredytu, wynikający wyłącznie z:

- ***wyboru kredytu indeksowanego do (...) (najatrakcyjniejszego dla powoda w dacie zawierania Umowy);***
- ***zmiany kursu franka szwajcarskiego w wyniku zawirowań na rynkach finansowych spowodowanych ogólnosiwiatowym kryzysem, który niespodziewanie zaistniał w 2008 roku i w większym lub mniejszym stopniu w dalszym ciągu oddziałuje na światową (w tym Polską) gospodarkę.***

Powód sam dwukrotnie przedstawił zamiar zawarcia umowy kredytu indeksowanego do (...) i jednoznacznie wyraził wolę zawarcia takiego kredytu. Kredyt powoda został uruchomiony zgodnie z jego wnioskiem jednej transzy. Jednocześnie Bank podkreśla, że pomimo wzrostu kursu franka szwajcarskiego po zawarciu Umów, kredyty powoda są dla niego nadal korzystniejsze w porównaniu z sytuacją, w której Powód w tym samym okresie zdecydowałby się na kredyty złote.

(k.154-254)

Ostatecznie na rozprawie w dniu 29 września 2021 roku pełnomocnicy stron poparli swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

(k.493)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód, w dniu 16 sierpnia 2004 roku zawarł z Bankiem (...) S.A. umowę kredytu (...) nr 292/07/04/W (dalej jako: „Umowa nr (...)"), której przedmiotem było, zgodnie z §2 ust. 1 udzielenie na wniosek Kredytobiorcy przez Bank kredytu w kwocie 46.846,71 PLN indeksowanego do (...).

Powód, w dniu 18 października 2006 roku zawarł z Bankiem (...) S. A. umowę kredytu konsolidacyjnego nr KK/ (...) (dalej jako: „Umowa nr (...)"), której przedmiotem było, zgodnie z §2 ust. 1 udzielenie na wniosek Kredytobiorcy przez Bank kredytu w kwocie 38.445,00 PLN indeksowanego do (...).

Bank przy zawieraniu obu Umów posługiwał się przygotowanymi przez siebie wzorcami, które zawierały opcjonalne postanowienia w zakresie marży, oprocentowania, prowizji, zabezpieczeń. Również załączniki do Umów stanowiące ich integralną część stanowiły wzorzec umowy i nie podlegały negocjacji. Powód nie negocjował żadnych postanowień w zakresie obu Umów - było to niemożliwe. Podobnie jak zapisy w Umowach, tak i załączniki do nich, które powód otrzymał w momencie podpisywania Umów nie były w żaden sposób z nim uzgodnione czy objaśniane wcześniej.

(**dowód** : umowa kredytu (...) nr 292/07/04/W (dalej jako: „Umowa nr (...)") **k.53-58**, umowa kredytu konsolidacyjnego nr KK/ (...) (dalej jako: „Umowa nr (...)") **k.59-65**, nagranie audio-video z dnia 29 września 2021 roku zeznania powoda K. B. (1) 00:04:12- 00:13:36 **k.491, 492**)

Kredyt został, zgodnie z §2 ust. 1 w zw. z ust. 2 zarówno Umowy nr (...) jak i nr 2 wypłacony w złotych polskich. Spłata obu kredytów następowała w złotówkach, na co wskazują §2 ust. 2 umowy nr (...) oraz §7 ust. 1 umowy nr (...), choć nigdy nie było wiadomo ile pieniędzy bank pobierze - na otrzymywanych z banku harmonogramach w przypadku obu umów była kwota we frankach szwajcarskich, a kurs od momentu pierwszej raty kredytu rósł i nigdy nie był powodowi znany w dniu spłaty, a jednocześnie pozwany oczekiwał, że powód zapewni na rachunku bankowym środki w odpowiedniej wysokości, umożliwiającą bieżącą i terminową obsługę kredytów.

(**dowód:** umowa kredytu (...) nr 292/07/04/W (dalej jako: „Umowa nr (...)") **k.53-58**, umowa kredytu konsolidacyjnego nr KK/ (...) (dalej jako: „Umowa nr (...)") **k.59-65**,zaświadczenie o poniesionych kosztach od kredytu hipotecznego **k.74-75** harmonogram spłat rat kredytowych **k.94- 113**)

Na dzień wnoszenia pozwu bilans dotychczasowych świadczeń stron przedstawia się następująco:

- 1) W zakresie umowy nr (...):
- 2) powód uzyskał od pozwanego łącznie kwotę 46.846,71 zł;
- 3) na dzień 16 lipca 2020 roku powód wpłacił pozwanemu łącznie z tytułu spłat rat, prowizji i składki ubezpieczeniowej kwotę 58.023,32 zł, a zatem na dzień złożenia pozwu kredyt został już spłacony.
- 4) po wniesieniu pozwu powód nadal będzie spłacał raty w wysokości i terminach wskazywanych przez pozwanego w harmonogramach w oparciu o postanowienia Umowy nr (...).

W zakresie umowy nr (...):

- 5) powód uzyskał od pozwanego łącznie kwotę 38.445,00 zł;

6) na dzień 16 lipca 2020 roku powód wpłacił pozwanemu łącznie z tytułu spłat rat, prowizji i składki ubezpieczeniowej kwotę 50.082,76zł, a zatem na dzień złożenia pozwu kredyt został już spłacony.

7) po wniesieniu pozwu powód nadal będzie spłacał raty w wysokości i terminach wskazywanych przez pozwanego w harmonogramach w oparciu o postanowienia Umowy nr (...).

(dowód: harmonogram spłat rat kredytowych k.94-113, dwa szczegółowe wyliczenia nadpłaty kredytu k.92, 93)

W dniu 6 października 2020 roku pełnomocnik powoda K. B. (2) – adwokat Ł. J. wezwał Bank (...) S.A. do zapłaty w terminie 3 dni od dnia otrzymania niniejszego wezwania kwoty 58 023.32 PLN (pięćdziesiąt osiem tysięcy dwadzieścia trzy złote 32/100) tytułem zwrotu środków pobranych przez Bank w związku ze spłatą zobowiązań wiążących się z nieważną umową kredytu (...) nr 292/07/04/W (dalej jako: „Umowa nr (...)”) zawartą w dniu 16 sierpnia 2004 roku oraz kwoty 50 082.76 PLN (pięćdziesiąt tysięcy osiemdziesiąt dwa złote 76/100) tytułem zwrotu środków pobranych przez Bank w związku ze spłatą zobowiązań wiążących się z nieważną umową kredytu konsolidacyjnego nr KK/ (...) (dalej jako: „Umowa nr (...)”) zawartą w dniu 18 października 2006 roku.

Ewentualnie, gdyby obie umowy okazały się ważne po usunięciu narzuconego przez Bank nieuprawnionego sposobu spłaty kredytów jako kredytów „indeksowanych do (...)” podczas gdy wobec nieobowiązującego - jako niezgodnych z prawem - zapisów o indeksowaniu kredytów do waluty (...), kredyty te w istocie od samego początku w rozumieniu prawa były i są kredytami złotówkowymi, udzielonymi w PLN. Wobec powyższego pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 3 dni od dnia otrzymania niniejszego wezwania kwoty 9 456.38 PLN (dziewięć tysięcy czterysta pięćdziesiąt sześć złotych 38/100) tytułem zwrotu powstałej nadpłaty przy spłacie Umowy nr (...) oraz kwoty 12 919,72 PLN (dwanaście tysięcy dziewięćset dziewiętnaście złotych 72/100) tytułem zwrotu powstałej nadpłaty przy spłacie Umowy nr (...).

W uzasadnieniu wskazał, iż w dniu 16 sierpnia 2004 roku strony zawarły umowę o numerze (...), której przedmiot stanowiło zgodnie z §2 ust. 1 udzielenie Kredytobiorcy przez Bank kredytu w kwocie 46.846,71 PLN. Następnie, w dniu 18 października 2006 roku strony zawarły umowę kredytu konsolidacyjnego nr KK/ (...), której przedmiot stanowiło zgodnie z §2 ust.1 udzielenie Kredytobiorcy przez Bank kredytu w kwocie 38 445,00 PLN.

Obie przedmiotowe umowy zawierają jednak szereg klauzul abuzywnych, które nie wiążą powoda jako konsumenta, a nawet mogą świadczyć o nieważności całej umowy. Postanowienia zarówno Umowy nr (...) jak i Umowy nr (...) pozwalają na dowolne kreowanie przez Bank udzielający kredytu wielkości zobowiązania, a także stanowią złamanie obowiązującej w prawie polskim zasady walutowości.

Zgodnie z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

W świetle powyższego należy stwierdzić, że w obu umowach, którą zawarł powód z pozwanym znajdują się następujące postanowienia, które - biorąc pod uwagę rejestr klauzul niedozwolonych prowadzony przez UOKiK oraz dorobek judykatury - stanowią klauzule abuzywne:

W Umowie nr (...) §2 ust.1 ma brzmienie: „Bank udziela Kredytobiorcy kredytu w wysokości: 46 846,71 PLN, czterdzieści sześć tysięcy osiemset czterdzieści sześć, 71/100 PLN, co stanowi równowartość sumy (...) zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Banku (...) z daty uruchomienia kredytu, a Kredytobiorca

zobowiązuje się do jego wykorzystania zgodnie z warunkami Umowy”, natomiast zgodnie z § 2 ust. 2 „Kredytobiorca zobowiązuje się spłacić w PLN, równowartość sumy w (...), wyliczonej zgodnie z ust 1, z zastosowaniem kursu sprzedaży CH, z dnia płatności raty kredytu według Tabeli Kursów Walut Banku (...).”

Z kolei w Umowie nr (...) §2 ust. 2 brzmi: „Kredyt jest indeksowany do (...), po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy” a §7 ust. 1 : „Kredytobiorca zobowiązuje się spłacić kwotę kredytu w (...) ustaloną zgodnie z §2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) S.A.”

Powyższe stanowisko znajduje w pełni uzasadnienie w dotychczasowym dorobku doktryny w zakresie analogicznych postanowień. Postanowienia zawarte w §2 ust. 1 Umowy nr (...) oraz §2 ust. 2 Umowy nr (...) przewiduje, że po wypłaceniu kredytu, jego kwota przeliczana jest na walutę obcą według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w banku w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Analogiczną zasadę Bank stosuje przy obliczaniu kwoty spłaty obu kredytów tj. z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych. Powyższe postanowienia zamieszczone przez Bank w ocenie UOKiK są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes konsumenta, ponieważ wzorzec umowny nie wskazuje sposobu w jaki będzie ustalany kurs wymiany walut wskazany w tabeli kursów banku.

Ponadto, w wyroku z dnia 22 stycznia 2016 r. (sygn. akt I CSK 1049/14) Sąd Najwyższy stwierdził, że zastosowany mechanizm indeksacji do (...) (w niektórych umowach nazywany waloryzacją) "w sposób oczywisty sprzeczny jest z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta". Sąd Najwyższy ponadto kategorycznie odrzucił argumenty banku powołującego się na tzw. ustawę antyspreadową. Z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego wynika, że ustawa ta nie "naprawiła" nielegalnych zapisów umowy, a sądy mają prawo usuwać je z umów kredytowych.

Z kolei 8 września 2016 r. Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. II CSK 750/15, oddalił skargę kasacyjną banku potwierdził, że opracowana przez bank konstrukcja indeksacji/waloryzacji jest wadliwa (niedozwolony charakter pozornej "waloryzacji" został potwierdzony również przez szereg innych orzeczeń).

Nie ulega zatem wątpliwości, że wskazane wyżej klauzule są niedozwolonymi w rozumieniu art. 385¹ §1 k.c. i nie wiążą powoda. Skutkiem powyższego jest konieczność wyeliminowania ich z treści umowy. To z kolei sprawia, że powstaje istotna różnica pomiędzy ratami zapłaconymi przez powoda, a należnymi (gdy nie obowiązują niezgodne z prawem klauzule indeksacyjne). Istnieją argumenty, by obie umowy uznać za w całości i od początku za nieważne, jako sprzeczne z prawem bankowym (tj. art. 69 ust. 1 prawa bankowego oraz art. 353(1) k.c., jak również z uwagi na zaniżony całkowity koszt kredytu wskazany w umowie. Dlatego też niniejsze wezwanie obejmuje całość roszczeń wynikających z obu umów.

(dowód: pismo powoda z dnia 6 października 2020 roku przedsądowe wezwanie do zapłaty **k.114-120**)

Powód zawarł umowy kredytowe z pozwanym by zakupić mieszkanie i je wyremontować.

Decydując się na zawarcie Umowy nr (...) powód opierał się na prezentacji oferty przedstawionej mu najpierw przez pracownika pozwanego Banku. W przypadku umowy nr (...) powód pierwotnie nie miał zamiaru zaciągać zobowiązania powiązanego w jakikolwiek sposób z kursem waluty obcej. Pracownik Banku poinformował jednak powoda, że kredyt indeksowany do waluty obcej jest dla niego najlepszym rozwiązaniem. W przypadku umowy nr (...) powód został przekonany przez pracownika Banku, iż kredyt indeksowany do (...) jest dla niego najlepszym rozwiązaniem, tym bardziej, że ma już jeden taki kredyt, a część środków wypłaconych powodowi w ramach Umowy nr (...) miała służyć refinansowaniu kosztów umowy nr (...).

Powód kierował się zaufaniem do pozwanego jako podmiotu profesjonalnego. Powód w przypadku obu umów przyszedł do banku po kredyt i nie dopuszczał myśli, że bank może sprzedać mu kredyt, który de facto będzie bardziej przypominał instrument finansowy i to nie tylko ze względu na nieograniczone ryzyko kursowe leżące całkowicie po stronie konsumenta tj. powoda, ale również z uwagi na jednostronne kreowanie wysokości zobowiązania przez

bank poprzez ustalanie kursów kupna i sprzedaży waluty (...) na potrzeby wyliczenia salda zadłużenia kredytobiorcy i wysokości raty kredytu. W momencie zawierania umów powód nie był informowany, że oprócz marży i odsetek wynikających z umów bank będzie dodatkowo zarabiał jego kosztem na spreadzie walutowym. Żadna osoba z banku udzielająca kredytów w ogóle nie wytłumaczyła powodowi, że istnieje coś takiego jak spread walutowy ani nie zwracała uwagi powoda na odrębność kursów kupna i sprzedaży (...) oraz jednoczesny brak ich sztywnego powiązania chociażby ze średnim kursem NBP, ale pozostawiając bankowi swobodę jednostronnego kształtowania.

Nie miał świadomości, że wzrost kursu (...) spowoduje nie tylko wzrost raty odsetkowej, ale także kapitałowej. Przedstawiciele banku zapewniali, że frank szwajcarski jest stabilną walutą, że wahania kursu mogą być minimalne.

(dowód: nagranie audio-video z dnia 29 września 2021 roku zeznania powoda K. B. (1) 00:04:12- 00:13:36 k.491, 492)

Dokonując powyższych ustaleń faktycznych Sąd oparł się przede wszystkim na przedłożonych przez stronę powodową dokumentach, tj. umowach kredytowych oraz stanowiących ich integralną część załącznikach oraz zeznaniach powoda K. B. (1), które Sąd uznał za w pełni wiarygodne.

Sąd pominął natomiast zeznania świadka J. C., który nie brał udziału przy zawieraniu umów kredytowych przez powoda i nie zna treści tych umów, nie posiada wiedzy jakie obowiązki leżały po stronie osoby reprezentującej bank w spotkaniach z klientami w zakresie kredytów indeksowanych, nie zna przebiegu takich rozmów, a zwłaszcza jak wyglądało przekazywanie informacji odnośnie ryzyka przy zawieraniu umów. Przedstawił jedynie teoretyczną wiedzę odnośnie tego, jak powinna wyglądać procedura zawierania kredytów denominowanych, czym charakteryzują się tego typu kredyty. Dlatego też jego zeznania nie rzutowały na ostateczne rozstrzygnięcie Sądu.

Sąd pominął natomiast dowód z zeznań świadka M. S., który nie stawiał się na termin rozprawy i z pewnością podobnie jak świadek J. C. zaprezentowałby teoretyczną wiedzę odnośnie tego, jak powinna wyglądać procedura zawierania kredytów denominowanych.

Sąd uznał za zbędne przeprowadzanie dowodu z opinii biegłego z zakresu finansów i bankowości gdyż jego przeprowadzenie doprowadziłoby tylko i wyłącznie do przedłużenia postępowania w sprawie zaś wszystkie zagadnienia sporne będące przedmiotem postępowania zostały wyjaśnione w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy zaoferowany przez obie strony postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Bezspornym jest, iż powód, w dniu 16 sierpnia 2004 roku zawarł z Bankiem (...) S.A. umowę kredytu (...) nr 292/07/04/W (dalej jako: „Umowa nr (...)"), której przedmiotem było, zgodnie z §2 ust. 1 udzielenie na wniosek Kredytobiorcy przez Bank kredytu w kwocie 46.846,71 PLN indeksowanego do (...).

Powód, w dniu 18 października 2006 roku zawarł z Bankiem (...) S. A. umowę kredytu konsolidacyjnego nr KK/ (...) (dalej jako: „Umowa nr (...)"), której przedmiotem było, zgodnie z §2 ust. 1 udzielenie na wniosek Kredytobiorcy przez Bank kredytu w kwocie 38.445,00 PLN indeksowanego do (...).

Bank przy zawieraniu obu Umów posługiwał się przygotowanymi przez siebie wzorcami, które zawierały opcjonalne postanowienia w zakresie marży, oprocentowania, prowizji, zabezpieczeń. Również załączniki do Umów stanowiące ich integralną część stanowiły wzorzec umowy i nie podlegały negocjacji. Powód nie negocjował żadnych postanowień w zakresie obu Umów - było to niemożliwe. Podobnie jak zapisy w Umowach, tak i załączniki do nich, które powód otrzymał w momencie podpisywania Umów nie były w żaden sposób z nim uzgodnione czy objaśniane wcześniej.

Sąd podziela podniesiony przez powoda zarzut sprzeczności kredytu denominowanego z właściwością (naturą) stosunku prawnego i zasadami współżycia społecznego. W przedmiotowej umowie połączono stosunek prawny

wynikający z art. 69 Prawa bankowego – regulacja umowy kredytu z klauzulą denominacyjną określoną w art. 358¹ § 2 k.c. Sprzeczne z właściwością - naturą stosunku zobowiązaniowego są zasady ustalania zobowiązania kredytobiorcy oraz zasady ustalania jego świadczenia. Zasadnie wskazuje powód, iż wprowadzenie denominacji do umowy kredytowej doprowadziło do umieszczenia w umowie elementów niedoregulowanych, nieweryfikowanych, co musi prowadzić do uznania tak skonstruowanej umowy za nieważną. W przedmiotowej umowie kredytowej, co podkreśla zasadnie strona powodowa, kwota kredytu dla pozwanego stanowi inną wartość i jest określona inną walutą niż kwota kredytu dla konsumenta. Kwota kredytu dla pozwanego jest określona nominalnie w (...) i znana w momencie podpisywania umowy. Kwota kredytu - zobowiązanie konsumenta została jedynie pośrednio uregulowana w umowie (poprzez odwołanie do kursu kupna (...) z tabeli kursowej banku), jest określona w (...), nie jest znana w momencie podpisania umowy oraz nie wyznacza realnego maksymalnego pułapu wysokości zobowiązania kredytobiorcy w zakresie kwoty kapitału. Ostateczna wartość majątkowa zobowiązania kredytobiorcy jest określona dopiero w chwili spłaty kredytu. W rzeczywistości zatem konsument nie zna wysokości swojego zobowiązania nie tylko w momencie podpisania umowy, ale także w momencie wypłaty transz kredytu i określenia kwoty zadłużenia w (...). Podanie kwoty zadłużenia w (...) nie oznacza bowiem, że konsument wiedział do czego jest zobowiązany. Mógł bowiem wykonywać to zobowiązanie jedynie przez zapłatę w PLN, która jest zmienna w czasie w zależności od kursu (...), ale też zależna od wyznaczonego przez bank kursu w Tabeli kursowej.

Wobec powyższego zasadne jest twierdzenie powoda, iż przedmiotowa umowa nie określa zobowiązania kredytobiorcy, rzeczywistej kwoty kredytu, waluty kredytu i zasad spłaty kredytu. Powoduje to, iż umowa o kredyt denominowany do (...) prowadzi do obejścia przepisów prawa bankowego, w szczególności art. 69 Prawa bankowego. Sancją za zawarcie umowy nieokreślającej wymaganego przez ustawodawcę minimum jest nieważność umowy.

Kolejnym argumentem uzasadniającym uznanie przedmiotowej umowy za nieważną jest zamieszczenie w jej treści postanowień zawierających niedozwolone klauzule umowne.

W Umowie nr (...) §2 ust. 1 ma brzmienie: „Bank udziela Kredytobiorcy kredytu w wysokości: 46 846,71 PLN, czterdzieści sześć tysięcy osiemset czterdzieści sześć 71/100 PLN, co stanowi równowartość sumy (...) zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Banku (...) z daty uruchomienia kredytu, a Kredytobiorca zobowiązuje się do jego wykorzystania zgodnie z warunkami Umowy”, natomiast zgodnie z § 2 ust. 2 „Kredytobiorca zobowiązuje się spłacić w PLN, równowartość sumy w (...), wyliczonej zgodnie z ust 1, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...), z dnia płatności raty kredytu według Tabeli Kursów Walut Banku (...).”

Z kolei w Umowie nr (...) §2 ust. 2 brzmi: „Kredyt jest indeksowany do (...), po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy” a §7 ust.1 : „Kredytobiorca zobowiązuje się spłacić kwotę kredytu w (...) ustaloną zgodnie z §2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) SA”

Obie przedmiotowe umowy zawierają jednak szereg klauzul abuzywnych, które nie wiążą powoda jako konsumenta, a nawet mogą świadczyć o nieważności całej umowy. Postanowienia zarówno Umowy nr (...) jak i Umowy nr (...) pozwalają na dowolne kreowanie przez Bank udzielający kredytu wielkości zobowiązania, a także stanowią złamanie obowiązującej w prawie polskim zasady walutowości.

Ocena zasadności powództwa w niniejszej sprawie wymaga oceny powyższych zapisów umowy zawierających klauzule przeliczeniowe w kontekście normy z art. 385¹ § 1 k.c.

Zgodnie z powyższym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenie stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z zapisem § 2 powyższego przepisu jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Powyższa regulacja prawna winna być przy tym interpretowana w sposób zgodny z prawem wspólnotowym, tj. przede wszystkim z Dyrektywą Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE L 1993/95/29). Z art. 3 i 5 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, a także z pkt 1 lit j i l oraz pkt 2 lit. b i d załącznika do tej dyrektywy wynika, że „do celów przestrzegania wymogu przejrzystości zasadnicze znaczenie ma kwestia, czy umowa wskazuje w sposób przejrzysty powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty obcej, a także związek między tym mechanizmem, a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak aby konsument mógł przewidzieć, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wypływające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne”. Zwrot „w innych warunkach” oznacza, że w momencie zawarcia umowy, konsument powinien móc przewidzieć to, co będzie w momencie spłaty poszczególnych rat miesięcznych. Ocena świadomości konsumenta przy zawieraniu umowy jest możliwa jedynie w ramach kontroli incydentalnej, a wszelkie wątpliwości co do spełnienia przez bank wymogu przejrzystości powinny być interpretowane na korzyść konsumenta.

W świetle powyższych regulacji, aby określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za „niedozwolone postanowienie umowne” (abuzywne, czy też nieuczciwe w rozumieniu dyrektywy 93/13), spełnione muszą zostać następujące warunki: 1) zawarcie umowy z konsumentem, 2) brak indywidualnego uzgodnienia postanowienia umownego, 3) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, 4) postanowienie sformułowane w sposób jednoznaczny nie dotyczy „głównych świadczeń stron”.

Dokonując analizy łączącej strony umowy kredytowej w ocenie Sądu należy przyjąć, że z uwagi na to, iż w wykonaniu opisanej wyżej umowy nie doszło do transferu wartości dewizowych, umowy łączącej strony nie można określić, jako umowy o kredyt walutowy. Kredyt udzielony powodowi był kredytem indeksowanym, przy czym cała kwota została wypłacona w walucie polskiej, tj. w kwocie 46.846,71 PLN i w kwocie 38.445,00 PLN.

Pozwany przekazał powodowi wskazaną kwotę PLN, stanowiącą równowartość określonej ilości franków szwajcarskich. Wartość ta była ustalona w odniesieniu do ceny franka szwajcarskiego obowiązującej w banku w dniu wypłaty kredytu. Powód miał natomiast spłacać kredyt w złotych, według ceny sprzedaży franka szwajcarskiego, obowiązującej w banku w dniu wpłacenia konkretnej raty. Wartość kredytu wyrażona została w (...), natomiast wypłata kwoty kredytu nastąpiła w PLN. Włączenie do postanowień umowy kredytu klauzul waloryzacyjnych skutkowało tym, że wysokość zobowiązania powoda (wyrażonego w walucie polskiej) została zmodyfikowana innym miernikiem wartości, przełamując zasady takie, jak nominalizm i określoność świadczenia. Uruchomienie kredytu nastąpiło w złotych polskich według kursu kupna, natomiast spłata kredytu ustalana była w oparciu o kurs sprzedaży. Zdaniem Sądu, takie zastrzeżenie zawarte w umowie stanowi nadto rodzaj ukrytej prowizji banku. Kredytobiorca zaciągając i spłacając kredyt, nawet tego samego dnia i przy niezmiennym kursie waluty, zobowiązany byłby bowiem do spłaty wyższej kwoty, aniżeli pożyczylby. Przyjęte w umowie stron klauzule przeliczeniowe nie wskazywały przy tym obiektywnych czynników ustalania kursu walutowego.

Bezspornym jest przy tym okoliczność, że powód zawierając umowę kredytową był konsumentem według art. 22¹ k.c. Z okoliczności zawarcia umowy wynika, iż postanowienia umowy zawierające mechanizm przeliczeniowy nie zostały indywidualnie uzgodnione z kredytobiorcą. Umowę zawarto jako ramową, z wykorzystaniem wzorca banku. Sporne klauzule nie były przedmiotem negocjacji. Tymczasem kształtują prawa i obowiązki powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, rozumiane, jako nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków. Zachowania stron stosunku prawnego, także w fazie poprzedzającej zawarcie umowy, powinny zaś uwzględniać takie wartości, jak: uczciwość, zaufanie, lojalność, rzetelność. Im powinny odpowiadać postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta. Cytowane wyżej klauzule nie pozwalają na realizację takich wartości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 lipca 2017r., I ACa 143/17).

Sąd podziela przy tym w pełni argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2019r. w sprawie II CSK 19/18, gdzie Sąd Najwyższy wskazał, iż: „przyjmuje się, że postanowienie umowne jest sprzeczne z

dobrymi obyczajami, jeżeli kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy, słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby takie postanowienie w drodze negocjacji indywidualnych. Natomiast w celu ustalenia, czy klauzula rażąco narusza interesy konsumenta, należy wziąć przede wszystkim pod uwagę, czy pogarsza ona jego położenie prawne w stosunku do tego, które, w braku odmiennej umowy, wynikałoby z przepisów prawa, w tym dyspozytywnych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). **Rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję, na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkujące niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelne traktowanie** (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, nie publ., z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, OSNC -ZD 2017, nr 1, poz. 9; z dnia 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14, nie publ., z dnia 30 września 2015 r., I CSK 800/14, nie publ., z dnia 29 sierpnia 2013 r. I CSK 660/12, nie publ.). Sporne umowy kredytowe zostały zawarte przed zmianą ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. -Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 2187) dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. (Dz. U. Nr 165, poz.984), którą wprowadzono uregulowania, iż umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu (art. 69 ust. 2 pkt 4a pr. bank.) oraz, że w przypadku takich umów kredytu, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w tej walucie (art. 69 ust. 3 pr. bank.).

W kredycie denominowanym kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej, a zostaje wypłacona w walucie krajowej według klauzuli umownej opartej na kursie kupna waluty obcej obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, zaś w przypadku kredytu indeksowanego, kwota kredytu jest podana w walucie krajowej, ale zostaje przeliczona na walutę obcą według klauzuli umownej opartej również na kursie kupna tej waluty obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu. W obu rodzajach kredytu kredytobiorca jest zobowiązany spłacać raty w walucie krajowej na podstawie klauzuli przeliczeniowej zgodnie z bieżącym kursem sprzedaży waluty obcej określonym przez bank-kredytodawcę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego w odniesieniu do kredytów zawieranych przed tą nowelizacją prawa bankowego zostało już wyjaśnione, że dopuszczalne jest zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej, z tym że tego rodzaju zastrzeżenie dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania, a zatem nie powoduje zmiany waluty wierzytelności (por. wyrok z dnia 25 marca 2011 r., IV CSK 377/10, nie publ. oraz z dnia 29 kwietnia 2015 r., VCSK 445/14, nie publ.). Jednak mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (por. wyrok z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, nie publ.). Do celów przestrzegania przez przedsiębiorcę w stosunku do konsumenta wymagania przejrzystości zasadnicze znaczenie ma to, czy umowa wskazuje w sposób jednoznaczny powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty, tak by konsument mógł przewidzieć, na podstawie transparentnych i zrozumiałych kryteriów, wynikające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne (zob. uzasadnienie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2014 r., nr C -26/13, sprawa Árpád Kásler, Hajnalka Káslernè Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy indeksacja prowadząca do zmiany wysokości świadczenia zobowiązanego stanowi w istocie wariant waloryzacji sądowej, mają zatem zastosowania do niej przesłanki określone w art. 358¹§ 3 k.c. nakazujące rozważenie interesów stron i zasad współżycia społecznego w określaniu zmiany wysokości umownego świadczenia (por. uzasadnienie wyroku z dnia 1 marca 2017r., IV CSK 285/16, nie publ.).”

W ocenie Sądu nie można uznać za zgodnego z wymogami dobrej wiary **postanowienia umowy stanowiącego podstawę do obciążenia ryzykiem kursowym kredytobiorcę**, jeżeli taki kredytobiorca poprzez treść projektu umowy: nie został uświadomiony, że ze skorzystaniem z kredytu wiąże się nieograniczone i nieprzewidywalne

ryzyko kursowe, które może doprowadzić do sytuacji, gdy spłata kredytu będzie przerastać możliwości ekonomiczne kredytobiorcy; nie zapoznał się z symulacją obrazującą wzrost kosztów obsługi spłaty kredytu i samego zadłużenia kredytowego w sytuacji silnej deprecjacji złotówki i wzrostu oprocentowania, aby mógł sobie uświadomić – w oparciu o konkretne liczby i kwoty – jakie grozić mu będzie zadłużenie oraz koszty obsługi spłaty kredytu w przypadku „zmaterializowania się” ryzyka kursowego.

Treść łączącej strony umowy nie spełnia powyższych wymogów.

Rażące naruszenie interesów konsumenta wynika natomiast przede wszystkim z nierównomiernego rozłożenia ryzyka kursowego, przejawiającego się w przerzuceniu praktycznie całego ryzyka na pozwanego jako kredytobiorcę, co było generowane przez klauzule wyliczające należności. Na skutek tych postanowień wymagalna należność powoda została uzależniona od bieżącego kursu (...). **Powód został wystawiony na nieograniczone ryzyko kursowe, podczas, gdy ryzyko kursowe Banku, gdyby nawet nie zabezpieczył się przed nim, co najwyżej teoretycznie ograniczało się do spadku kursu (...)/PLN do poziomu zerowego.**

W świetle przedstawionej powyżej argumentacji należy wskazać, iż o niedozwolonym charakterze Klauzul Przeliczeniowych świadczy nie tylko arbitralne prawo Banku do ustalania przez siebie kursów (...)/PLN, ale przede wszystkim przerzucenie na powoda ryzyka kursowego, o którego potencjalnych negatywnych skutkach i ich skali oraz prawdopodobieństwie wystąpienia, powód nie został uświadomiony przez Bank.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż zawarte w zapisach : **w Umowie nr (...) §2 ust. 1** : „Bank udziela Kredytobiorcy kredytu w wysokości: 46 846,71 PLN, czterdzieści sześć tysięcy osiemset czterdzieści sześć, 71/100 PLN, co stanowi równowartość sumy (...) zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Banku (...) z daty uruchomienia kredytu, a Kredytobiorca zobowiązuje się do jego wykorzystania zgodnie z warunkami Umowy”, **§ 2 ust. 2** „Kredytobiorca zobowiązuje się spłacić w PLN, równowartość sumy w (...), wyliczonej zgodnie z ust 1, z zastosowaniem kursu sprzedaży CH, z dnia płatności raty kredytu według Tabeli Kursów Walut Banku (...).”

W Umowie nr (...) §2 ust. 2: „Kredyt jest indeksowany do (...), po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy” i **§7 ust. 1** : „Kredytobiorca zobowiązuje się spłacić kwotę kredytu w (...) ustaloną zgodnie z §2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) SA” określające klauzule przeliczeniowe są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Wobec powyższego należy rozważyć, jaki skutek dla ważności umowy ma wyeliminowanie powyższych klauzul przeliczeniowych, czy łącząca strony umowa kredytowa pozbawiona klauzul waloryzacyjnych może nadal skutecznie funkcjonować w obrocie. Odwołując się do orzecznictwa (...), w tym wyroku z dnia 3 października 2019r. w sprawie C-260/18 (K. D. i J. D. przeciwko Raiffeisen Bank, pkt 59-61) należy wskazać, iż zgodnie z dotychczasową linią orzecznictwa, uzupełnienie umowy o postanowienia wywodzone z ogólnych reguł prawa cywilnego jest niedopuszczalne. Wypełnienie luki powstałej po eliminacji nieuczciwych postanowień umownych jest możliwe tylko i wyłącznie, gdy zostaną spełnione kumulatywnie następujące warunki : brak uzupełnienia umowy prowadzi do upadku całej umowy, upadek umowy byłby niekorzystny dla konsumenta, istnieją przepisy dyspozytywne, które określają, jaki sposób ustawodawca uznał za modelowe ukształtowanie praw i obowiązków stron danego stosunku prawnego, a uregulowanie takie korzysta z domniemania uczciwości.

W ocenie Sądu przedmiotowe umowy kredytowe pozbawione mechanizmu indeksacji są umowami, które nie mogą nadal skutecznie funkcjonować w obrocie. Podzielając argumentację zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019r. (V CSK 382/18), należy wskazać, iż zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji, określają główne świadczenie kredytobiorcy.

Indeksacja jest elementem przedmiotowo istotnym dla tego rodzaju umów.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, zaś kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W ocenie Sądu zasadnym jest przyjęcie, że opisane wyżej klauzule waloryzacyjne (odniesienie do innej waluty) i tzw. spready (różne kursy tej waluty) „określają główne świadczenia stron” umowy kredytu bankowego (indeksowanego) w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Odnoszą się one bowiem bezpośrednio elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu bankowego. Odwołując się do argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu przywołanego powyżej orzeczenia Sądu Najwyższego o zaniknięciu ryzyka kursowego można mówić, gdy na skutek eliminacji niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji, dojdzie do przekształcenia kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany wg stawki powiązanej ze stawką LIBOR. Jednakże tak daleko idące przekształcenie umowy prowadzi do powstania umowy o odmiennej istocie i charakterze. Oznacza to, że **po wyeliminowaniu klauzul indeksacyjnych, utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością.**

Stwierdzenie abuzywności postanowień umownych powoduje zatem, w ocenie Sądu, że przedmiotowa umowa jest nieważna ex tunc i ex lege. Eliminacja ze stosunku prawnego postanowień uznanych za abuzywne prowadzi bowiem do zniweczenia całego stosunku prawnego.

Powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności łączących go z pozwanym umów kredytowych, niezależnie od zasadności zgłoszonego żądania zasądzenia zwrotu nienależnego świadczenia.

Powód ma przy tym świadomość skutków prawnych i finansowych stwierdzenia nieważności umowy. Strony łączy bowiem stosunek prawny o charakterze długoterminowym, który nie został jeszcze, zgodnie z jego treścią wykonany. Stwierdzenie nieważności umowy przesądza w sposób ostateczny o braku obowiązku spełniania świadczeń na rzecz banku w przyszłości, daje zatem podstawę do zaprzestania spłaty kolejnych rat kredytu. Ustalające orzeczenie Sądu usuwa więc wątpliwości co do istnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy i zapobiega dalszemu sporowi o roszczenia Banku wynikające z umowy. Stwierdzenie nieważności umowy ma zatem istotny wpływ na zakres dalszej odpowiedzialności powoda jako kredytobiorcy, co przesądza o istnieniu interesu prawnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 189 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym i trzecim wyroku, a mianowicie stwierdził, iż umowa kredytu (...) numer 292/07/04/W zawarta w dniu 16 sierpnia 2004r. i umowa kredytu konsolidacyjnego numer KK/ (...) zawarta w dniu 18 października 2006r. zawarte pomiędzy powodem K. B. (1), a pozwanym Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. są nieważne w całości.

Uznanie Klauzul Przeliczeniowych za postanowienia niedozwolone skutkuje uznaniem łączącej strony umowy za nieważną i koniecznością rozliczenia świadczeń wzajemnie spełnionych przez strony. Skutkiem uznania spornej umowy za nieważną jest obowiązek zwrotu przez obie strony tego, co sobie nawzajem świadczyły wobec odpadnięcia podstawy prawnej świadczenia – art. 410 k.c.

Powództwo obejmuje żądanie zwrotu nienależnych świadczeń w postaci kolejno wpłacanych przez powoda rat kredytu, a mianowicie kwotę **35.358,18 zł (trzydzieści pięć tysięcy trzysta pięćdziesiąt osiem złotych 18/100)** i kwotę **34.485,79 zł (trzydzieści cztery tysiące czterysta osiemdziesiąt pięć złotych 79/100)** wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 października 2020 r. do dnia zapłaty na podstawie art. 481§ 1 k.c.

Wezwanie do zapłaty z dnia 6 października 2020 roku zostało odebrane przez pozwanego w dniu 12 października 2020 roku, termin zapłaty wynosił 3 dni upływał w dniu 15 października 2020 roku, a więc należne powodowi odsetki naliczono zgodnie z żądaniem od dnia 16 października 2020 roku.

Wobec stwierdzenia nieważności umów powyżej wskazanych powyższe żądanie należało uznać za w pełni zasadne. Sąd orzekł jak w punktach drugim i czwartym sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę poniesionych przez niego kosztów procesu w łącznej wysokości 6.417,00 zł, w tym: 1.000 zł z tytułu opłaty sądowej od pozwu oraz 5.417,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

SSO Renata Lech

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować zwrot akt w kontrolce terminowości sporządzania uzasadnień;
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego;

Dnia 29 października 2021 roku

SSO Renata Lech